

LA TRIBUNA

Una qüestió menor, de detall?

No, una deslleialtat institucional

JAUME

BARTUMEU

Llegia al Diari, divendres 23 d'abril, una entrevista de Xavier Esput en la qual qualificava com "una qüestió menor, de detall..." el menysteniment amb el qual ell, el cap de Govern, i el Copríncep episcopal havien tractat el representant personal del Copríncep francès en bandejar-lo dels actes de rebuda dels mandataris participants a la Cimera Iberoamericana. Uns actes en els quals no es va atendre ni respectar el que estableix l'article 43 de la Constitució:

"D'acord amb la tradició institucional d'Andorra els Coprínceps són, conjuntament i indivisa, el Cap de l'Estat, i n'assumeixen la representació més alta."

El cap de Govern defineix com una "qüestió menor, de detall" el que és, sense que calguin altres qualificatius, una aclaparadora deslleialtat institucional.

La divisió tradicional dels tres poders públics; el repartiment del poder i de les responsabilitats estatals queden establertes en la nostra Constitució. Establert, doncs, aquest principi, els actors polítics electes proposats pels partits que accedeixen a l'exercici del poder estan més obligats, si escau, que la resta dels actors socials.

La lleialtat que va més enllà del respecte o de la fidelitat representa el compromís mateix de tots i cadascun dels polítics amb allò que els ha permès obtenir la responsabilitat que, en virtut d'això, han d'exercir.

No es tracta únicament de la lleialtat constitucional que es predica de les institucions democràtiques establertes, que també; es tracta del veritable compromís per respectar-la en el contingut mateix del seu tenor.

I a l'article 43 de la Constitució, que hem transcrit anteriorment,

el segueix un article 44 que fa referència al fet cabdal que els Coprínceps –tots dos conjuntament i indivisa– són símbol i garantia "... del manteniment de l'esperit paritari en les tradicionals relacions d'equilibri amb els Estats veïns."

I el mateix article 44 també assenyala que els Coprínceps –tots dos conjuntament i indivisa– "... arbitren i moderen el funcionament dels poders públics i de les institucions."

Un mandat clarament ignorat el dia 20 d'abril pel Copríncep episcopal i el cap de Govern pel que fa al funcionament i l'equilibri de les institucions constitucionals.

En aquell acte de dimarts si no podien ser representants ambdós Coprínceps només hi havia de ser el cap de Govern que, per altra banda, és designat com el màxim representant d'Andorra a les cimeres iberoamericanes d'ençà l'adhesió del nostre país a aquell organisme internacional.

Els mandats constitucionals dels articles 43 i 44 són imperatius. Per tant, és un gravíssim abandó culpós, si no dolós, dels que ho haguessin de fer i no ho

fan, ja que aquesta actitud trastorna greument l'ordre constitucional.

Desatendre aquests compromisos constitueix una flagrant deslleialtat constitucional, a més d'un greu menysteniment de la qualitat de la nostra democràcia i de la sempre necessària confiança dels ciutadans en les seves pròpies institucions.

Aquesta "... qüestió menor, de detall" s'afegeix a una llarga sèrie d'altres qüestions de menysteniment caracteritzat de les nostres institucions. Els intents de *seurdurgellització* del país demanant l'assimilació d'Andorra a la comarca catalana de l'Alt Urgell, amb la correlativa ignorància del tractat internacional d'amistat i col·laboració establert per Andorra amb Espanya, foren fa setmanes un símptoma clar que algú havia perdut el nord.

Mesos abans, el 25 de març del 2020, el Govern Esput ja havia demostrat un aclaparador desconeixement de la forma i manera de mantenir les relacions amb el Copríncep francès trametent una carta directament al ministre de Finances francès, Bruno Le Maire, sense considerar necessari as-

sabentar-ne abans el representant personal del Copríncep a l'Elisi. Una carta imprudent que va rebre una sonora plantofada en forma de resposta negativa i seca.

Pensava en tot plegat llegint el cap de setmana passat el filòsof i escriptor italià Giorgio Agamben (Roma, 1942), professor de la Universitat de Verona, que ha estat reconegut com un dels pensadors més imaginatius de la filosofia contemporània i de la teoria política, en particular, per les seves recerques sobre el poder i la sobirania.

En la seva obra *Arqueologia de la política* (publicada en traducció al català el 2019, en col·laboració amb la càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani de la Universitat de Girona) suggereix una definició, *poder destituent*, per designar una via política que tindria com a objectiu principal "neutralitzar i deslegitimar el poder existent".

Sembla que a la tercera planta de l'Edifici Administratiu s'ha optat per plantejar una versió andorrana d'aquesta via. Intenten jugar, amb suports al Palau Episcopal, a ser *poder destituent* i desmuntar la Constitució del 1993.

Enmig del desgavell econòmic del país, per causa de la pandèmia, i amb la preocupant situació de les finances públiques que el Fons Monetari Internacional acaba de recordar, jugar al *poder destituent* pot ser una manera solemne, gairebé litúrgica, d'intentar emmascarar la impotència pròpia.

Es pot ser alhora institució i *poder destituent*? Seria una mostra de deslleialtat.

Per això caldria que, si volen fer saltar el caràcter conjunt i indivís del Cap d'Estat establert als articles 43 i 44 de la Constitució, plantegessin lleialment, i no pas subreptíciament, una reforma de la Constitució. La mateixa Constitució, (Títol IX, articles 105 i 106) assenyala la via adequada per a promoure aquesta iniciativa.